

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THANH HẢI

**BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ
CHO HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ
TRONG DẠY HỌC HÌNH HỌC 9**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Thái Nguyên, năm 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THANH HẢI

**BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ
CHO HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ
TRONG DẠY HỌC HÌNH HỌC 9**

Ngành: Lý luận và phương pháp dạy học bộ môn Toán học
Mã số: 8 14 01 11

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Cán bộ hướng dẫn khoa học : TS. Trần Luận

Thái Nguyên, năm 2018

Lời cam đoan

Tôi xin cam đoan luận văn "*Bồi dưỡng năng lực giải quyết vấn đề cho học sinh trung học cơ sở trong dạy học hình học 9*" là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong Luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kì công trình nào khác. Mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2018

Học viên

Nguyễn Thanh Hải

Ngày ... tháng ... năm 2018

Khoa Toán

Ngày ... tháng ... năm 2018

Cán bộ hướng dẫn

TS. Trần Luận

Lời cảm ơn

Em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến TS. Trần Luận, người thầy đã tận tình hướng dẫn em trong suốt quá trình làm Luận văn.

Em xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu, Khoa Toán, Khoa sau Đại học, Phòng Đào tạo trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện thuận lợi cho em trong suốt quá trình học tập và làm luận văn.

Em xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu, Tổ Toán, trường THCS Thống Nhất – Huyện Hưng Hà – Tỉnh Thái Bình cùng các đồng nghiệp, các em học sinh đã giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi trong quá trình tìm hiểu thực tế và tổ chức thực nghiệm Luận văn.

Dù đã rất cố gắng, xong luận văn cũng không tránh khỏi những khiếm khuyết, tác giả mong nhận được sự góp ý của các thầy giáo, cô giáo và các bạn.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2018

Học viên

Nguyễn Thanh Hải

MỤC LỤC

	Trang
Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
MỞ ĐẦU	7
1. Lý do chọn đề tài	7
2. Mục đích nghiên cứu	8
3. Khách thể, đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	8
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	8
6. Phương pháp nghiên cứu	9
7. Đóng góp của luận văn	9
8. Cấu trúc của luận văn	10
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	11
1.1. Về năng lực giải quyết vấn đề	11
1.1.1. Dạy học giải quyết vấn đề	11
1.1.2. Quá trình giải quyết vấn đề	14
1.1.3. Năng lực giải quyết vấn đề	16
1.2. Phân tích nội dung, chương trình Hình học 9.....	20
1.2.1. Vị trí và mục tiêu dạy học Toán 9	21
1.2.2. Yêu cầu về kiến thức kỹ năng của chương trình Toán 9	21
1.3. Cơ hội hình thành và phát triển năng lực giải quyết vấn đề cho học sinh trung học cơ trong dạy học hình học 9	26
1.4. Thực trạng bồi dưỡng năng lực giải quyết vấn đề cho học sinh THCS trong dạy học Hình học ở trường THCS hiện nay.....	31
1.4.1. Đối với GV	31

1.4.2. Đối với HS.....	32
1.5. Kết luận chương 1.....	35
Chương 2. MỘT SỐ BIỆN PHÁP BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC GIẢI QUYẾT	
VẤN ĐỀ CHO HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ TRONG DẠY HỌC HÌNH	
HỌC 9.....	36
2.1. Định hướng xây dựng các biện pháp sư phạm	36
2.1.1. Định hướng 1	36
2.1.2. Định hướng 2	36
2.1.3. Định hướng 3	37
2.1.4. Định hướng 4.....	37
2.2. Các biện pháp bồi dưỡng năng lực GQVĐ cho HS THCS trong dạy học	
Hình học 9.....	38
2.2.1. Biện pháp 1: Rèn luyện kỹ năng đọc hiểu và vẽ hình	38
2.2.2. Biện pháp 2: Tăng cường dạy học phân hóa	44
2.2.3. Biện pháp 3: Rèn luyện kỹ năng dự đoán, quan sát	51
2.2.4. Biện pháp 4: Rèn luyện một số hoạt động trí tuệ chung	56
2.2.5. Biện pháp 5: Hình thành tri thức phương pháp	65
2.2.6. Biện pháp 6: Rèn luyện kỹ năng khai thác, nghiên cứu sâu lời giải	71
2.3. Kết luận chương 2.....	82
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	83
3.1. Mục đích và nội dung thực nghiệm.....	83
3.2. Nội dung thực nghiệm	83
3.3. Tổ chức thực nghiệm.....	84
3.3.1. Đối tượng thực nghiệm.....	84
3.3.2. Phương pháp thực nghiệm.....	84
3.4. Kết quả thực nghiệm.....	87
3.4.1. Phân tích định tính kết quả thực nghiệm.....	87
3.4.2. Phân tích định lượng kết quả thực nghiệm.....	88

3.4.3. Kết luận chung về thực nghiệm.....	90
3.5. Kết luận chương 3.....	90
KẾT LUẬN	91
TÀI LIỆU THAM KHẢO	92
PHỤ LỤC	95

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Viết tắt	Viết đầy đủ
CH	Câu hỏi
GQVĐ	Giải quyết vấn đề
GS	Giáo sư
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
NXB	Nhà xuất bản
SBT	Sách bài tập
SGK	Sách giáo khoa
THCS	Trung học cơ sở
Tr	Trang
TS	Tiến sĩ
XHCN	Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Mức độ thích học môn Toán	32
Bảng 1.2. Phân môn thích học nhất trong môn Toán	33
Bảng 1.3. Hoạt động của HS trong giờ Hình học	33
Bảng 1.4. Cảm nhận của HS trong giờ Hình học	34
Bảng 1.5. Khó khăn đối với bài toán chứng minh Hình học	34
Bảng 3.1. Điểm bài kiểm tra số 1- lớp thử nghiệm	83
Bảng 3.2. Điểm bài kiểm tra số 1- lớp đối chứng.....	84
Bảng 3.4. Điểm bài kiểm tra số 2 - lớp thực nghiệm.....	88
Bảng 3.5. Điểm bài kiểm tra số 2 - lớp đối chứng.....	88

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ

Sơ đồ 1.1. Các thành tố của năng lực GQVĐ.....	20
Sơ đồ 2.1. Sơ đồ câu hỏi dẫn dắt tìm lời giải.....	46
Sơ đồ 2.2. Sơ đồ khái quát hóa	62
Sơ đồ 2.3. Sơ đồ đặc biệt hóa	64
Biểu đồ 3.1. Đa giác đồ điểm kiểm tra sau thực nghiệm.....	89
Biểu đồ 3.2. Biểu đồ hình cột biểu thị điểm kiểm tra sau thực nghiệm	89